

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1276

Vragen van het lid **Kops** (PVV) aan de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over *het bericht dat Utrecht bewoners dwingt van het gas af te gaan* (ingezonden 2 december 2022).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) (ontvangen 16 januari 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Utrecht doorbreekt impasse: bewoners gedwongen van gas af»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van de uitspraak van de Utrechtse GroenLinks-wethouder Lot van Hooijdonk: «Dit is het einde aan de vrijblijvendheid [van gasvrij wonen] en het voorland van hoe we het in Nederland gaan doen»?

Antwoord 2

In mijn ogen is dit het begin van het einde aan de vrijblijvendheid. Het is namelijk echt niet zo dat we per direct bij iedereen de gaskraan dichtdraaien. Op termijn zal iedereen wel over moeten stappen van aardgas naar een alternatief. In 2050 moeten namelijk alle woningen en gebouwen in Nederland goed geïsoleerd zijn en met duurzame energiebronnen worden verwarmd. Het gaat hier om aanpassing van circa 7,5 miljoen woningen en 1 miljoen andere bestaande gebouwen. Deze opgave verloopt zowel via de wijkgerichte aanpak als via een individueel spoor – deze zijn complementair en versterken elkaar. De wijkgerichte aanpak is de aanpak waarmee – onder de regie van de gemeente – wijk voor wijk aan de slag wordt gegaan met de overstap van aardgas naar een duurzaam alternatief. Ik vind het – net zoals Lot van Hooijdonk – onwenselijk om in die wijkaanpak voor een paar bewoners in de wijk het aardgasnet in stand te houden, gezien de onevenredig hoge kosten die dit met zich meebrengt. Ik vind overigens keuzevrijheid – wat betreft de duurzame alternatieven – van groot belang en zal dat ook borgen in de wettelijke kaders.

¹ De Volkskrant, 1-12-2022, «Utrecht doorbreekt impasse: bewoners gedwongen van gas af».

Vraag 3

Deelt u de mening dat de klimaat- en duurzaamheidsgekte dictatoriale trekken begint te vertonen? Deelt u de conclusie dat dat volledig in lijn is met uw eigen uitspraak dat «dwang uiteindelijk onvermijdelijk is»?²

Antwoord 3

Ik deel uw mening niet. Het Klimaatakkoord is destijds tot stand gekomen met – en ondertekend door – heel veel verschillende stakeholders waaronder medeoverheden, maatschappelijke organisaties, werknemer- en werkgeversorganisaties en instellingen. De afspraken uit het akkoord en de visie die daarin geschetst wordt voor 2050 worden dus breed gedragen. Daarbij wordt de wijkgerichte aanpak van de gemeente vormgegeven door middel van instrumenten uit de Omgevingswet. De Omgevingswet borgt het belang van goede participatie en een helder democratisch proces. De transitie naar duurzame warmte of andere alternatieven zal worden gerealiseerd met betrokkenheid van bewoners (waaronder huurders), gebouweigenaren en andere partijen in de omgeving waar deze overstap aan de orde is. Een aanwijsbevoegdheid is uiteindelijk wel de nodige stok achter de deur zodat de transitie niet onnodig wordt gefrustreerd ten koste van de andere bewoners en gebouweigenaren in de wijk en de totale kosten niet onnodig oplopen.

Vraag 4

Waarop is de aanname gebaseerd dat de betreffende huurders €150 tot €200 goedkoper af zouden zijn? Wat zijn de kosten per woning van deze verduurzamingsoperatie en hoe wegen die op tegen de baten?

Antwoord 4

De gemeente heeft mij verteld dat de voordelen voor de bewoners met name zitten in het vervallen van het vastrecht op aardgas, aangezien zij ook al vastrecht betaalden voor elektriciteit en het warmtenet. Wat de exacte kosten en baten per woning of bewoner zijn in de Utrechtse wijk Overvecht-Noord en waar zij deze berekeningen op hebben gebaseerd kunt u het beste vragen aan de gemeente zelf. Dit zal namelijk per geval wat af kunnen wijken, afhankelijk van de hoeveelheid energie die men gebruikt bij het koken. De gemeente Utrecht heeft vooruitlopend op de aanwijsbevoegdheid experimenteerruimte gekregen onder de Crisis- en herstelwet (Chw). Met dit experiment grijpt de gemeente Utrecht een natuurlijk moment aan om in Overvecht-Noord huishoudens over te laten gaan op elektrisch koken. Een aantal gasleidingen in de wijk moet om veiligheidsredenen worden vervangen; doordat nu de bewoners kunnen overstappen op elektrisch koken wordt een deel van die vervanging, en dus een desinvestering, voorkomen. Utrecht heeft mij verzekerd dat bewoners geen kosten hebben als gevolg van deze overstap, wat ook een voorwaarde was voor het toekennen van de experimenteerruimte in de Chw.

Vraag 5

Erkent de Minister dat deze huishoudens, als zij van het gas af zijn, juist veel méér elektriciteit gaan gebruiken? Hoeveel precies, en wat doet dat met hun energierekening?

Antwoord 5

Milieu Centraal heeft berekend er voor koken op aardgas gemiddeld 37 m³ gas per jaar wordt verbruikt en bij koken op inductie 175 kWh³. Omgerekend betekent dit dat bij koken op aardgas zo'n 370 kWh aan energie wordt verbruikt, wat veel meer is dan bij koken met inductie. De energieprijzen, zowel voor aardgas als voor elektriciteit zijn op dit moment erg volatiel. Het variabele leveringstarief bij nieuwe contracten voor aardgas lag in november 2022 op €1,82 per m³, voor elektriciteit bedroeg dit €0,5266 per kWh⁴. Onder die prijzen, met het gemiddelde energieverbruik voor koken, zijn de variabele

² De Volkskrant, 10-3-2022, «Minister De Jonge noemt dwang onvermijdelijk bij huizen van het gas halen».

³ <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/apparaten-in-huis/inductie-kookplaat/>

⁴ <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84672NED/table>

kosten voor koken op inductie €92,16 per jaar en voor koken op aardgas €67,34 per jaar. Doordat de woningen helemaal geen aardgas meer verbruiken vervalt ook het vastrecht op aardgas met bijbehorende kosten (vast leveringstarief en transsporttarief) van €237,88 per jaar. In totaal is de besparing op aardgas dus ongeveer €300,- en zijn de extra kosten voor elektriciteit ongeveer €100,-; dat leidt tot een totale besparing van ongeveer €200,-.

Vraag 6

Waar moet deze elektriciteit volgens u vandaan komen? Uit kolencentrales die het kabinet sluiten? Of uit gascentrales die door de klimaatgekte juist *harder* zijn gaan draaien – met een *hoger* nationaal gasverbruik tot gevolg?

Antwoord 6

Door de verwachte elektrificatie van de industrie, de transportsector en ook de gebouwde omgeving/huishoudens zal in Nederland in de toekomst meer elektriciteit verbruikt worden. Het kabinet zet zich in voor forse uitbreiding van elektriciteitsproductie elektriciteit, zoals wind op land, wind op zee, zonne-energie en de ontwikkeling van groene waterstof. Daarnaast wordt gewerkt aan de ontwikkeling van meer flexibiliteit in het energiesysteem door bijvoorbeeld uitbreiding van opslagmogelijkheden, vraagrespons, en interconnectiecapaciteit om elektriciteit in te voeren.

Vraag 7

Deelt u de conclusie dat dwang aantoont dat huishoudens niet op deze klimaatdictaten zitten te wachten? Deelt u de mening dat verduurzaming altijd vrijwillig moet zijn én blijven?

Antwoord 7

Zoals ook in de casus in Utrecht te zien is, zien veel bewoners het nut en de noodzaak in van de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. Het stemt mij positief dat 92% van de bewoners in Utrecht heeft ingestemd met het voorstel van de gemeente. Ook bij andere proeftuinen is veel enthousiasme te zien. Ik deel de conclusie dat dwang aantoont dat huishoudens niet op deze klimaatdictaten zitten te wachten dus niet. Echter zie ik ook dat er bewoners en gebruikers zijn die vanuit principiële overwegingen zich (blijven) verzetten tegen de energietransitie. Als we voor deze bewoners en gebouwde omgevingen een dubbele infrastructuur in stand moeten houden met alle kosten voor de samenleving van doen of het gehele proces van de wijkgerichte aanpak voor iedereen frustreren en vertragen terwijl de aardgasprijzen oplopen, vind ik het een gerechtvaardigd en noodzakelijk sluitstuk.

Vraag 8

Waarom wilt u eigenlijk van het gas af, aangezien zelfs de EU – met klimaatpaus Timmermans voorop – gas als «duurzaam» en «groen» heeft bestempeld?⁵

Antwoord 8

Deze schriftelijke vraag is door uw fractie tweemaal eerder gesteld. Ik verwijs gemakshalve naar de antwoorden van Minister van 't Wout van 19 april 2021⁶ en van Minister Jetten van 17 mei 2022⁷.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het tegengaan van de enorme woningnood veel urgenter is dan dit klimaatgeneuzel? Immers, wat heb je aan een gasvrije woning als je onder de brug leeft? Dus wanneer gaat u doen waarvoor u in de eerste plaats bent aangesteld, namelijk zorgen voor voldoende betaalbare woningen, waar momenteel weinig tot niets van terecht komt?

⁵ NOS, 6-6-2022, «Europees Parlement: «Gas en kernenergie zijn groen»».

⁶ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2367

⁷ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2773

Antwoord 9

Nee. De heer Kops verbindt hier twee zaken aan elkaar waarvan ik vind dat we die beter uit elkaar kunnen houden. Ik doe zowel mijn uiterste best om zoveel mogelijk woningen te realiseren als tempo te maken met de verduurzaming van alle woningen die er al staan. Het dient uiteindelijk wel hetzelfde doel: dat iedereen in Nederland in een comfortabel en duurzaam huis woont.